

Oorzaak van een (gerepareerd) gat in een Zwanenmossel *Anodonta cygnea* (Linnaeus, 1758) gevonden

Gerhard C. Cadée & Anthonie D.P. van Peursen

Origin found of a (repaired) hole in a Swan mussel *Anodonta cygnea* (Linnaeus, 1758)

Summary. In an earlier paper the question was raised how a later repaired 6 x 8 mm hole in a Swan mussel shell was formed. A predator would have continued breaking the shell and consuming the animal. The hole was probably made during cleaning of the ditch, whereby material including some mussels was disposed on the ditch embankment. Mr. Klaas Kikkert (isle of Texel, province of North Holland) wrote me that he had collected mussels still living after ditch cleaning and had returned them to the water. The second author found another example of a damaged Swan mussel on the mainland near Oosterleek (province of North Holland). Apparently Swan mussels are able to repair a hole in the shell caused by ditch cleaning.

Fig. 1. Buiten en binnenzijde van de Zwanenmossel met gerepareerd gat, gevonden in Oosterleek. Foto Anthonie van Peursen.

Raadsel opgelost

Vorig jaar schreef de eerste auteur een stukje in Spirula over een Zwanenmossel uit de Moksloot op Texel die een gerepareerd gat vertoonde (Cadée, 2017). Toen verdacht hij een vogel, mogelijk een reiger, van de aanval op de schelp en hij verzocht om hulp. Een vergelijkbare oproep deed hij in Skor, het blad van de Vogelwerkgroep Texel (Cadée, 2016). Dit leverde twee reacties op. Allereerst mailde de tweede auteur (op 1 maart 2017) dat hij zich vaag herinnerde eerder een mossel met drie gaten op een rij in uitgebaggerd slootmateriaal te hebben gevonden. Die gaten waren volgens hem vermoedelijk veroorzaakt door de hark waarmee de sloot was schoongemaakt. Een tweede reactie (in een e-mail van 26 september 2017) van Klaas Kikkert, wonend op Texel, bevestigde dit. Hij schreef: "Elk najaar in oktober wordt de Moksloot gemaaid met behulp van een kraanbak met maaibalk; het maaisel plus prut en ander materiaal wordt op de kant gegooid. Meestal loop ik deze maaibulten langs voor 'interessant' materiaal, het valt mij op dat er dan ook altijd veel van dit soort mosselen op de kant liggen en meestal gooi ik deze dan terug in het water. Er zitten ook veel beschadigde mosselen tussen, het zou best eens kunnen dat dit door de maaibalk is ontstaan." Misschien had een van zijn geredde Zwanenmossels een beschadiging opgelopen, maar kon het dier die weer repareren. De tweede auteur bleef geïntrigeerd. Hij vond op 28 oktober 2017 langs een uitgebaggerde sloot bij Oosterleek (Noord-Holland) weer een Zwanenmossel; dit keer alleen een schelp met

een gerepareerd gat (fig. 1). Ook in dit geval lijkt de apparatuur die gebruikt is om de sloot schoon te maken de schuldige. De Zwanenmossel bleef beschadigd achter in de sloot en kon daar dat gat weer repareren. Niet langs iedere schoongemaakte sloot loopt immers een zorgzame natuurliefhebber als Klaas Kikkert die nog levende mossels weer in de sloot teruggooit. Ook bij dit exemplaar schemert de zwarte modder door die zich verzameld heeft tussen het gat aan de buitenkant en de aan de binnenzijde gevormde parelmoerlaag (vergelijk de afbeelding in Cadée, 2017). Waarschijnlijk komen dit soort gerepareerde gaten bij Zwanenmossels vaker voor, maar hebben malacologen er nooit goed naar gekeken.

Dankwoord

We zijn Klaas Kikkert dankbaar voor zijn informatie en de zorg waarmee hij de Zwanenmossels behandelt.

Geraadpleegde bronnen

CADÉE, G.C., 2016. Dader gezocht. – De Skor, Vogelwerkgroep Texel 35(4): 28.

CADÉE, G.C., 2017. Beschadigde en één gerepareerde Zwanenmossel *Anodonta cygnaea* (Linnaeus, 1758) uit de Moksloot op Texel. – Spirula 410: 4-5.

Adres van de auteur
gerhard.cadee@nioz.nl